

Sygn. akt VI U 150/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 5 grudnia 2016 r., znak: (...)

w sprawie: M. K. (1)

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. K. (1) prawo do emerytury od dnia (...) r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
- 3) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 150/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 grudnia 2016 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu M. K. (1) prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, ponieważ nie przedłożono dokumentacji potwierdzającej wykonanie prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Od powyższej decyzji, ubezpieczony poprzez pełnomocnika, wniósł odwołanie.

W uzasadnieniu odwołania wskazano okresy pracy w warunkach szczególnych oraz podkreślono, że ubezpieczony w każdym przypadku pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony był zatrudniony w piekarniach przy

pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia i znacznym stopniu uciążliwości. Przy wypieku pieczywa ubezpieczony pracował w wysokich temperaturach wytwarzanych w piecach oraz w bliskim sąsiedztwie maszyn do wyrobu ciasta emitujących znaczny hałas, oraz w pomieszczeniach o znacznym zapyleniu. Wszystkie wykonywane przez ubezpieczonego czynności w ramach powierzonych obowiązków pracowniczych stanowiły integralną część pracy przy wypieku pieczywa w przemyśle rolno-spożywczym, o której mowa w dziale X, poz. 11, wykazu A do ww. rozporządzenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Na rozprawie w dniu 20 czerwca 2017 r. pełnomocnik ubezpieczonego sprecyzował odwołanie w ten sposób, iż wskazał, że domaga się zaliczenia jako pracy w szczególnych warunkach z okresu zatrudnienia w GS w I. okresie od ukończenia przez ubezpieczonego 18 roku życia (tj.(...)r.), a ponadto w odniesieniu do okresu pracy u M. K. (2) domaga się zaliczenia zarówno okresu od 1 sierpnia 1994 r. do 30 września 1995 r., jak i okresu od 16 września 1996 r. do 17 czerwca 1997 r., bowiem był zatrudniony w tym okresie jako piekarz piecowy.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony M. K. (1) (ur. (...)) w dniu 26 października 2016 r. złożył wniosek o emeryturę. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy na dzień 1 stycznia 1999 r. w wymiarze 25 lat 9 miesięcy i 5 dni. Ubezpieczony nie był członkiem OFE.

Bezsporne.

W dniu 1 września 1972 r. M. K. (1) rozpoczął naukę zawodu piekarza w Gminnej Spółdzielni (...). Ubezpieczony był zatrudniony w GS (...) w I. w okresie od 1 września 1972 r. do 10 czerwca 1978 r. na stanowisku piekarza. W okresie od 21 września 1974 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako piekarz piecowy. Ubezpieczony nie miał urlopów bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe – akta osobowe ubezpieczonego dot. GS I.: umowa o naukę zawodu, świadectwo pracy (k. bez numeracji); zeznania świadka Z. M. i ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 56.

W okresie od dnia 10 czerwca 1978 r. do dnia 31 grudnia 1981 r. M. K. (1) był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w A., na stanowisku piekarza. Do obowiązków ubezpieczonego należało w szczególności wsadzanie sformowanych sztuk ciasta do komór wypiekowych pieca w chwili gdy osiągnęły odpowiedni stopień wyrośnięcia, przygotowanie i przesuwanie sztuk ciasta w komorach i regulowanie przebiegu pieczenia dla właściwego ich wypieczenia czy też wysadzanie wypieczonego pieczywa. Ubezpieczony wykonywał pracę piekarza piecowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe - akta osobowe ubezpieczonego dot. GS A.: zakres czynności, umowa o pracę, świadectwo pracy (k. bez numeracji); zeznania świadka J. W. i ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 56.

Następnie, w okresie od 2 stycznia 1982 r. do 14 lipca 1989 r. ubezpieczony był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w Dobrem na stanowisku starszego piekarza. Zgodnie z zawartą umową praca miała być wykonywana systemem akordowym, zaś w normie akordowej zawarte były wszystkie czynności związane z wypiekiem pieczywa. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracował jako piekarz piecowy wykonując czynności przy wypieku pieczywa tzn. przygotowywał piec do wypieków, wkładał pieczywo, wyjmował pieczywo. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe - akta osobowe ubezpieczonego dot. GS D.: świadectwo pracy, umowa o pracę; zeznania świadka R. P. i ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 56.

W okresie od 2 stycznia 1992 r. do 31 marca 1992 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku piekarza w Gminnej Spółdzielni (...) w Z. na stanowisku piekarza. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał czynności piecowego – zajmował się obsługą pieca, wkładał chleb i bułki do pieca, wyjmował gotowe pieczywo, kontrolował wypiek w trakcie pieczenia. Ubezpieczony nie korzystał z urlopu bezpłatnego.

Od 1 sierpnia 1994 r. do 30 września 1995 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku piekarza ciastowego w Piekarni (...) w I., zaś

w okresie od 16 września 1996 r. do 17 czerwca 1997 r. ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku piekarza piecowego w (...) Piekarnia – Sklepy (...)

w I.. Faktycznie, w tych okresach zatrudnienia ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki piekarza piecowego przy obsłudze pieca do wypieku pieczywa. Ubezpieczony nie korzystał z urlopow bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe - kserokopie świadectw pracy (za zgodność z oryginałem) k. 10, 12-13; zeznania ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 56.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, w szczególności akt osobowych ubezpieczonego, oraz zeznań świadków i ubezpieczonego. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Prymat wiarygodności został przyznany także zeznaniom świadków oraz korespondującym z nimi zeznaniom ubezpieczonego. Świadkowie byli współpracownikami ubezpieczonego w spornym okresie, mieli zatem bezpośrednią wiedzę odnośnie powierzonych ubezpieczonemu obowiązków. Zeznania przesłuchanych w sprawie osób były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą wzajemnie, nie budząc jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności. Nadto, zeznania wszystkich przesłuchanych osób korelowały także ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługiwało na uwzględnienie. Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet. Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczonym, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym wiek ten, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

Zgodnie z § 4 ust. 1 powołanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace

w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną była kwestia posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Poza sporem pozostawało bowiem, że ubezpieczony osiągnął wymagany ustawą wiek oraz spełnił przesłankę ogólnego stażu ubezpieczenia.

Sąd, w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem, nie może ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w spornym okresie oraz warunków wykonywanej pracy, w kontekście okoliczności uzasadniających przyznanie emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zgodnie z treścią art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron. Tym samym więc w postępowaniu sądowym w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu przed organem rentowym. Nie jest więc wykluczona możliwość udowadniania w postępowaniu sądowym na podstawie zeznań świadków okresów zatrudnienia na potrzeby ustalenia zatrudnienia w szczególnych warunkach (uchwała SN

z 21.09.1984 r., III UZP 48/84). Stanowisko takie jest powszechnie przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym stwierdza się, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się

o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (wyrok SN z dn. 9 kwietnia 2009 r., sygn.

I UK 316/08), a także gdy ubezpieczony wykaże, że nie jest w stanie przedstawić wymaganego świadectwa pracy lub zaświadczenia zakładu pracy np. z powodu jego likwidacji (wyrok SN z dn. 7.10.2003 r., sygn. II UK 87/03). Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku ubezpieczonego odnośnie okresu pracy w GS Z. i w piekarni (...) – Sąd w tym zakresie więc poprzestał na wiarygodnych zeznaniach ubezpieczonego, ponieważ ubezpieczony nie może ponosić negatywnych konsekwencji braków dokumentacji pracowniczej będącej skutkiem znacznego upływu czasu i likwidacji zakładów pracy.

Należy także wskazać, że określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże Sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie Sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę danej osoby w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma więc istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, a tylko rodzaj powierzonej mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe, w szczególności dokumenty

z akt osobowych oraz zeznania świadków i ubezpieczonego pozwoliły na ustalenie, że ubezpieczony w spornych okresach (o które wnioskował w odwołaniu) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę określoną w

wykazie A do wyżej powołanego rozporządzenia, dziale X, poz. 11 tj. prace przy wypieku pieczywa. Ubezpieczony w GS (...) I. (od 21.09.1974 r. do 09.06.1978 r. tj. 3 lata, 8 miesięcy, 20 dni), GS (...) A. (od 10.06.1978 r. do 31.12.1981 r., tj. 3 lata, 6 miesięcy, 22 dni), GS (...) D. (od 02.01.1982 r. do 14.07.1989 r., tj. 7 lat, 6 miesięcy, 13 dni), GS (...) Z. (od 02.01.1992 r. do 31.03.1992 r. tj. 2 miesiące, 30 dni) oraz w (...) Piekarni (...) i (...) Piekarnia-Sklepy (...) w I. (od 01.08.1994 r. do 30.09.1995 r. tj. 1 rok, 2 miesiące i od 16.09.1996 r. do 17.06.1997 r. tj. 9 miesięcy i 2 dni) pracował wyłącznie jako piekarz piecowy, przy obsłudze pieca do wypieku chleba. Logicznym i zgodnym z doświadczeniem życiowym jest to, że skoro ubezpieczony w trzech Gminnych Spółdzielniach wykonywał takie prace, to w GS Z. oraz u M. K. (2) ta praca niczym nie różniła się od pracy w poprzednich zakładach, bowiem ubezpieczony wykonywał dokładnie te same czynności przy obsłudze pieca do wypieku pieczywa. To zostało także potwierdzone zeznaniami ubezpieczonego, którym Sąd dał wiarę w całości.

Mając na względzie powyższe, ubezpieczony wykazał, iż legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych i tym samym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Jednocześnie Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem ustalenie to wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem i w tym przedmiocie orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wydanie błędnej decyzji w sytuacji, gdy organ rentowy nie dysponował wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie prawa wnioskodawcy do żądanego świadczenia, nie skutkuje obciążeniem organu odpowiedzialnością z tego tytułu (wyrok SA w Gdańsku z dnia 08.02.2017 r., III AUa 1257/16).

W punkcie 3. wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Sąd podwyższył stawkę dwukrotnie ze względu na znaczny nakład pracy pełnomocnika przy tej sprawie.

SSO Ewa Milczarek